

*Morton Keller: Affairs of State. Public Life in Late Nineteenth Century America.* Cambridge Mass. and London, The Belknap Press of Harvard University Press, 1977. 633 s. \$ 17.50.

I sit forord skriver Morton Keller, der er Harvard-uddannet og p.t. underviser på Brandeis University, at amerikanerne fra borgerkrigen til år 1900 oplevede den mest ekstensive industrialisering i moderne tid. Han erklærer at ville analysere dennes virkning på nationens politiske offentlighed, og hvordan politik, retsvæsen og regering *reagerede* på borgerkrigen og den senere økonomiske udvikling.

Det er her væsentligt at lægge mærke til ordet »reagere« idet Keller hovedsageligt beskæftiger sig med den borgerlige offentligheds *reaktion* på forandringer, på bekostning af forandringerne selv. Denne indfaldsvinkel forudsætter hos læseren et ret grundigt kendskab til de konkrete hændelser i amerikansk historie. Keller bygger sin bog på *værdier* (dvs. en understrøm af værdiladede forestillinger), og er man ikke i besiddelse af grundigt kendskab til de faktiske begivenheder, kan det til tider være svært at se, hvad der ligger til grund for disse værdier.

Keller siger ikke, at man oplever en udskiftning af gamle med nye værdier, men derimod at *kompleksiteten* mellem gammelt og nyt fortsætter. Konflikten mellem politiske værdier som »equality vs. liberty, the desire for freedom vs. the need for social order, localism vs. nationalism, government regulation vs. laissez-faire« er essentiel hvis man skal have fat i periodens dynamik. Fremskridt og tilbageskridt blandes konstant i hans kapitler, og kun i disses indledende og afsluttende bemærkninger hæver Keller sig op over det konkrete, og sammenfatter. For den uøvede læser er denne sammenfatning til tider temmelig kærkommen.

Iøjnefaldende i Kellers analyse af perioden er fraværet af begrebet »klasse«. Der redegøres ikke systematisk for forholdet mellem økonomi og politiske interesser. Han bevæger sig indenfor den samtidige debat om offentligheden, og hans synsfelt er begrænset deraf. Marginalgrupperne i samfundet har han svært ved at få øje på.

Imidlertid synes Keller at have i et paradoks i og med at han i løbet af bogen foretager hovedvægten fra de politiske værdiers indhold til deres organisationsform. Det viser sig f. eks. afgørende i behandlingen af den populistiske bevægelse kort før århundredeskiftet. Her truede de politiske værdier med at forbinde sig med sociale interesser, men som Keller viser, var organisationerne stærkere end ideerne: »... the party system absorbed that discontent, rather than as in 1860 being overwhelmed by it«. Afslutningsvis konstaterer Keller, at ideerne i amerikansk politik har afgivet deres dynamiske kraft til organisationsformerne.

Det er bogens styrke, at man får en klar fornemmelse af en grundlæggende tvedeling af politiske værdier i periodens sammensatte og uoverskuelige politiske udvikling. Hvad enten Kellers tese lykkes eller ej, gemmer der sig desuden en betydelig originalitet bag tanken om at gøre politiske værdier til et dynamisk element, når man tager i betragtning i hvor høj grad traditionel amerikansk historiografi er ophørt med at betragte politiske værdier som andet end en gammel valgkampfidus.

Kellers studium er ikke et hastigt tekst-bogs sammenskrab af enkeltheder, der er hængt op på en ny idé. Bogen er en komprimering af mange års forskning, og alene noteapparatet er prisen værd som en forbilledlig bibliografisk indføring i de mange sider af den politiske udvikling, som dækkes af Kellers overlegne arrangement.

*Bodil Thusgaard – Søren Hougaard*